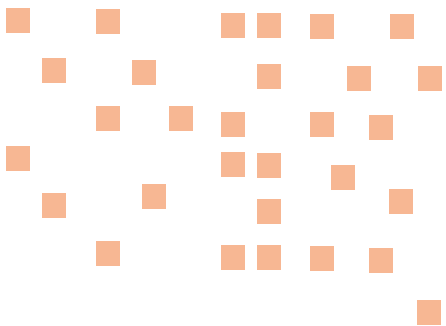

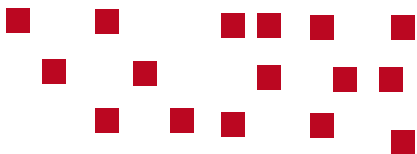
KOLUMBIA

SYTUACJA BEZPIECZEŃSTWA

Sytuacja bezpieczeństwa i zagrożenia
dla ludności cywilnej

DPU-WIKP-424/255/2024
13.06.2024

TREŚĆ ZLECENIA

Proszę o informację na temat sytuacji bezpieczeństwa w Kolumbii.

INFORMACJE DEMOGRAFICZNE

Ludność: 49 336 454 (dane z 2024 r.)^[1]

Skład etniczny: Metysi i Biali 87,6%, Afro-Kolumbijczycy 6,8%, Indianie 4,3%, nieokreśleni 1,4% (dane z 2018 r.)^[2]

Skład religijny: katolicy 63,6%, protestanci 17,2% (ewangelicy 16,7%, adwentyści 0,3%, inni protestanci 0,2%), świadkowie Jehowy 0,6%, wyznawcy Kościoła Jezusa Chrystusa 0,1%, pozostali 0,5%. Agnostycy 1%, ateści 15,2%, nieokreśleni 1,8%.^[3]

USTRÓJ I SYTUACJA POLITYCZNA

USTRÓJ

Zgodnie z konstytucją z 1991 r. Kolumbia (**Republika Kolumbii – hiszp. República de Colombia**) jest republiką prezydencką (prezydent jest jednocześnie głową państwa i szefem rządu). Republika Kolumbii jest państwem unitarnym z podziałem władzy na wykonawczą, ustawodawczą i sędziowską.^[4]

PODZIAŁ ADMINISTRACYJNY

Pod względem administracyjnym kraj dzieli się na 32 departamenty oraz dystrykt stołeczny: Amazonas, Antioquia, Arauca, Atlantico, Bogota (dystrykt stołeczny), Bolivar, Boyaca, Caldas, Caqueta, Casanare, Cauca, Cesar, Choco, Cordoba, Cundinamarca, Guainia, Guaviare, Huila, La Guajira, Magdalena, Meta, Narino, Norte de Santander, Putumayo, Quindio, Risaralda, Archipelago de San Andres, Providencia y Santa Catalina (San Andres y Providencia), Santander, Sucre, Tolima, Valle del Cauca, Vaupes, Vichada.^[5]

---

¹ CIA, The World Factbook, Colombia, 22.05.2024, <https://www.cia.gov/the-world-factbook/countries/colombia/>

² CIA, The World Factbook, Colombia, 22.05.2024, <https://www.cia.gov/the-world-factbook/countries/colombia/>

³ CIA, The World Factbook, Colombia, 22.05.2024, <https://www.cia.gov/the-world-factbook/countries/colombia/>

⁴ PWN, Kolumbia Ustrój polityczny, <https://encyklopedia.pwn.pl/haslo/Kolumbia-Ustroj-polityczny;4574513.html>

⁵ CIA, The World Factbook, Colombia, 22.05.2024, <https://www.cia.gov/the-world-factbook/countries/colombia/>

Mapa. Podział administracyjny Kolumbii. ^[6]

STRUKTURA WŁADZY

Głowa państwa. Prezydent Kolumbii wybierany jest w wyborach bezpośrednich na okres czterech lat i to on ustala skład rządu. Poprawka konstytucyjna z 2006 r. umożliwia prezydentowi reelekcję na drugą kadencję. Prezydent ma szerokie uprawnienia w sferze władzy wykonawczej i ustawodawczej, powołuje rząd, jest naczelnym dowódcą sił zbrojnych. ^[7]

Ostatnie wybory prezydenckie w Kolumbii odbyły się w sierpniu 2022 r. Zwyciężył w nich w drugiej turze **Gustavo Francisco PETRO Urrego**, w przeszłości członek lewicowej partyzantki Ruch 19 Kwietnia (M-19), przekształconej w partię polityczną,

⁶ Wikimedia Commons, Colombia, administrative divisions, https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Colombia_administrative_divisions_-_et_-_colored_%28%2Bbox%29.svg

⁷ PWN, Kolumbia. Ustrój polityczny, <https://encyklopedia.pwn.pl/haslo/Kolumbia-Ustroj-polityczny:4574513.html>

który uzyskał 50,4% głosów. Drugie miejsce zajął Rodolfo HERNÁNDEZ Suarez z 47,3% głosów. ^[8]

Petro, który objął urząd jako pierwszy lewicowy prezydent Kolumbii. Wygrał wybory dzięki obietnicom ograniczenia ubóstwa i nierówności, a także wdrożenia polityki „całkowitego pokoju”, aby zakończyć trwający prawie sześćdziesiąt lat konflikt zbrojny toczący się w kraju, w którym zginęło co najmniej 450 000 ludzi. ^[9]

Funkcję wiceprezydenta pełni od dnia 7 sierpnia 2022 r. **Francia Elena MÁRQUEZ Mina**. ^[10]

Kolejne wybory parlamentarne przewidziane są na maj 2026 r. ^[11]

Rząd i premier. Prezydent Kolumbii jest zarówno głową państwa, jak i szefem rządu. Władzę wykonawczą sprawuje rząd powołany przez prezydenta. ^[12]

Parlament i wybory parlamentarne. Władza ustawodawcza należy do 2-izbowego Kongresu (Senatu i Izby Reprezentantów), wybieranego w wyborach powszechnych na 4 lata. Aktualnie w **Senacie** (hiszp. **Senado**) zasiada 108 deputowanych, natomiast **Izba Reprezentantów** (hiszp. **Camara de Representantes**) liczy aktualnie 188 członków. ^[13]

Ostatnie wybory parlamentarne (do obu Izb) w Kolumbii odbyły się 12 marca 2022 r. ^[14] W wyniku wyborów, po 16 miejsc w Senacie uzyskały partie: **Pacto Historico** i **Partido Conservador**. 15 miejsc uzyskała **Partido Liberal**, natomiast po 14: **Partido Democratico** i koalicja **Partido Verde y Centro Esperanza**. **Partido Cambio Radical** zdobyła 11 miejsc, **Partido de la U** – 10, **Partia Comunes** – gwarantowane 5 miejsc, koalicja **Mira – Colombia Justo Libres** – 4. Ponadto gwarantowane 2 miejsca otrzymały partie reprezentujące ludności etniczne. Jeden mandat w parlamencie zarezerwowany jest dla kandydata, który w wyborach prezydenckich zajmuje drugie miejsce. ^[15]

W przypadku wyborów do Izby Reprezentantów, największym zwycięzcą okazała się **Partido Liberal**, która zdobyła 33 miejsca. Tuż za nią uplasował się **Pacto Historico** z 27 miejscami. **Partido Conservador** zdobyła 26 miejsc, **Partido Centro Democratico** – 17, **Partido de la U** – 16, podobnie jak ofiary konfliktu, które otrzymały taką samą liczbę miejsc. **Partido Verde** – 14, **Partia Comunes** – gwarantowane 5, **Coalicion Mira Justo Libres** oraz **Centro Esperanza** po 3 miejsca, natomiast po 1: **LIGA**, **Fuerza Ciudadana**, **Colombia Resiste**, **Nuevo Liberalismo**, **Polo a Polo**, przedstawiciele ludności etnicznej, **Raizal** (grupa etniczna) i reprezentant opozycji w wyborach prezydenckich. ^[16]

⁸ Rzeczpospolita.pl, Były członek lewicowej partyzantki nowym prezydentem Kolumbii, 20.06.2022, <https://www.rp.pl/polityka/art36533401-byly-czlonek-lewicowej-partyzantki-nowym-prezydentem-kolumbii>

⁹ AP, Thousands take to the streets in Colombia to protest leftist government's reforms, 20.06.2023, <https://apnews.com/article/colombia-president-petro-protest-reforms-9958d37f5d18df971cf76f896f3e98a6>

¹⁰ CIA, The World Factbook, Colombia, 22.05.2024, <https://www.cia.gov/the-world-factbook/countries/colombia/>

¹¹ CIA, The World Factbook, Colombia, 22.05.2024, <https://www.cia.gov/the-world-factbook/countries/colombia/>

¹² CIA, The World Factbook, Colombia, 22.05.2024, <https://www.cia.gov/the-world-factbook/countries/colombia/>

¹³ CIA, The World Factbook, Colombia, 22.05.2024, <https://www.cia.gov/the-world-factbook/countries/colombia/>

¹⁴ CIA, The World Factbook, Colombia, 22.05.2024, <https://www.cia.gov/the-world-factbook/countries/colombia/>

¹⁵ Kolumbia online, Wyniki wyborów do kolumbijskiego rządu, 14.03.2022, <https://kolumbia.online/pl/wyniki-wyborow-do-kolumbijskiego-rzadu-2022/>

¹⁶ Kolumbia online, Wyniki wyborów do kolumbijskiego rządu, 14.03.2022, <https://kolumbia.online/pl/wyniki-wyborow-do-kolumbijskiego-rzadu-2022/>

Kolejne wybory parlamentarne przewidziane są na marzec 2026 r. ^[17]

SYSTEM PRAWNY

W Kolumbii obowiązuje system prawa cywilnego, który wykazuje wpływy hiszpańskiego i francuskiego kodeksu cywilnego. ^[18]

KARA ŚMIERCI

Kolumbia należy do krajów, w których kara śmierci nie jest orzekana i wykonywana. ^[19]

SYTUACJA BEZPIECZEŃSTWA

CHARAKTERYSTYKA SYTUACJI BEZPIECZEŃSTWA

Siły Zbrojne Kolumbii (hiszp. **Fuerzas Militares de Colombia**) składają się z: Armii Narodowej (hiszp. **Ejercito Nacional**), Marynarki Wojennej Republiki Kolumbii (hiszp. **Armada Republica de Colombia, ARC**) w tym Straży Przybrzeżnej, Kolumbijskich Sił Powietrznych (hisz. **Fuerza Aerea de Colombia, FAC**) oraz kolumbijskiej policji narodowej. Kolumbijska Armia Narodowa to jedna z największych i najbardziej doświadczonych sił lądowych na półkuli zachodniej. Przez dziesięciolecia prowadziła operacje przeciwko powstańcom i grupom terrorystycznym. Od 1980 r. utrzymuje także mały batalion (około 250–300 żołnierzy) na Półwyspie Synaj w ramach Wielonarodowych Sił Obserwacyjnych. ^[20]

Kolumbijskie wojsko jest odpowiedzialne za obronę i utrzymanie niepodległości kraju, suwerenności narodowej i integralności terytorialnej, ale pełni także rolę w zakresie bezpieczeństwa wewnętrznego, która obejmuje ochronę ludności cywilnej, a także majątku prywatnego i państwowego oraz zapewnianie bezpieczeństwa. W swych działaniach wojsko koncentruje się głównie na prowadzeniu operacji antynarkotykowych, antyterrorystycznych oraz przeciw nielegalnym organizacjom zbrojnym. ^[21]

Na terytorium Kolumbii dochodzi do sporadycznych akcji armii Wenezueli i Ekwadoru, które prowadzą m.in. działania przeciwko grupom przestępczym trudniącym się handlem narkotykami. Część z incydentów skutkuje niszczeniem mienia lokalnej

---

¹⁷ CIA, The World Factbook, Colombia, 22.05.2024, <https://www.cia.gov/the-world-factbook/countries/colombia/>

¹⁸ CIA, The World Factbook, Colombia, 22.05.2024, <https://www.cia.gov/the-world-factbook/countries/colombia/>

¹⁹ Amnesty International (AI), Death Sentences and Executions 2022, 05.2023, <https://www.ecoi.net/en/document/2091962.html>

²⁰ CIA, The World Factbook, Colombia, 22.05.2024, <https://www.cia.gov/the-world-factbook/countries/colombia/>

²¹ Wikipedia, National Liberation Army (Colombia), [https://en.wikipedia.org/wiki/National_Liberation_Army_\(Colombia\)](https://en.wikipedia.org/wiki/National_Liberation_Army_(Colombia))

ludności.^[22] Jednocześnie brak jest informacji, aby siły zbrojne Kolumbii prowadziły analogiczne działania na terytorium sąsiadujących z nią krajów.^{[23][24][25][26]}

Od lat 60. XX wieku w Kolumbii rozgrywał się konflikt wewnętrzny pomiędzy rządem a grupami bojowników o zróżnicowanych celach. Wśród ugrupowań zbrojnych głównymi aktorami były: **Rewolucyjne Siły Zbrojne Kolumbii** (hiszp. **Fuerzas Armadas Revolucionarias de Colombia – Ejército del Pueblo, FARC**) oraz **Armia Wyzwolenia Narodowego** (hiszp. **Ejército de Liberación Nacional, ELN**).^[27]

ELN powstała w 1964 r. Pierwotnie jej oddziały były aktywne w departamencie Santander. Organizacja początkowo była ruchem nacjonalistycznym, ideologicznie pozostającym pod wpływem rewolucji kubańskiej, skupiającym się na porwaniach, wymuszeniach i atakach na infrastrukturę naftową. Chociaż przez dziesięciolecia unikała jakiegokolwiek zaangażowania w handel narkotykami, w ostatnich latach głęboko zaangażowała się w międzynarodowy handel środkami odurzającymi.^{[28][29]}

W tym samym czasie powstał również FARC, jako zbrojne skrzydło Kolumbijskiej Partii Komunistycznej. Oddziały komunistów przyjęły nazwę Rewolucyjne Siły Zbrojne Kolumbii w maju 1966 r. na II Konferencji Partyzanckiej Bloku Południe, skupiającej komunistyczne grupy chłopskiej samoobrony. Celem FARC było przejęcie władzy w Kolumbii i utworzenie państwa marksistowskiego. FARC przez długi czas finansowała swoją polityczną i militarną bitwę przeciwko rządowi kolumbijskiemu poprzez porwania, wymuszenia i udział w handlu narkotykami.^{[30][31][32]}

W 2016 r. władze Kolumbii podpisały porozumienie pokojowe z FARC, zmierzające do zakończenia działań zbrojnych. Wraz z ratyfikacją porozumienia rozpoczął się proces rozbrojenia rebeliantów i oddawania broni przedstawicielom ONZ. Partyzanci zaczęli wtedy powracać do normalnego życia cywilnego. Niektórzy byli partyzanci zajęli się polityką i zdobyli miejsca w Kongresie.^{[33][34]} Jednocześnie jednak, pomimo podpisania ww. porozumienia, niektórzy byli członkowie FARC powrócili do walki zbrojnej i nielegalnej działalności.^[35]

Obecny prezydent Kolumbii, Gustavo Petro, od chwili wyboru na urząd próbuje prowadzić rozmowy pokojowe z grupami rebeliantów w Kolumbii, w ramach strategii zwanej całkowitym pokojem. Administracja Petro podpisała zawieszenie broni z niektórymi z tych grup i rozpoczęła dyskusje na temat programów rozwoju i reform

²² ACLED, Colombia, 01.01.01.2022-31.03.2024, <https://ACLEDdata.com/dashboard/#/dashboard>

²³ ACLED, Ecuador, 01.01.01.2022-31.03.2024, <https://ACLEDdata.com/dashboard/#/dashboard>

²⁴ ACLED, Venezuela, 01.01.01.2022-31.03.2024, <https://ACLEDdata.com/dashboard/#/dashboard>

²⁵ ACLED, Brazil, 01.01.01.2022-31.03.2024, <https://ACLEDdata.com/dashboard/#/dashboard>

²⁶ ACLED, Peru, 01.01.01.2022-31.03.2024, <https://ACLEDdata.com/dashboard/#/dashboard>

²⁷ Wikipedia, National Liberation Army (Colombia), [https://en.wikipedia.org/wiki/National_Liberation_Army_\(Colombia\)](https://en.wikipedia.org/wiki/National_Liberation_Army_(Colombia))

²⁸ Insight Crime, ELN, 28.03.2017, <https://insightcrime.org/colombia-organized-crime-news/eln-profile/>

²⁹ Wikipedia, ELN, [https://pl.wikipedia.org/wiki/Armia_Wyzwolenia_Narodowego_\(Kolumbia\)](https://pl.wikipedia.org/wiki/Armia_Wyzwolenia_Narodowego_(Kolumbia))

³⁰ Insight Crime, FARC, 23.11.2023, <https://insightcrime.org/colombia-organized-crime-news/farc-profile/>

³¹ Konflikty.pl, FARC zmienia profil działania, 12.01.2012, <https://www.konflikty.pl/aktualnosci/wiadomosci/farc-zmienia-profil-dzialania/>

³² Wikipedia, FARC, https://pl.wikipedia.org/wiki/Rewolucyjne_Si%C5%82y_Zbrojne_Kolumbii

³³ CIA, The World Factbook, Colombia, 22.05.2024, <https://www.cia.gov/the-world-factbook/countries/colombia/>

³⁴ Kolumbia online, Krótka historia traktatu pokojowego w Kolumbii, 26.09.2021, <https://kolumbia.online/pl/krotka-historia-traktatu-pokojowego-w-kolumbii/>

³⁵ CIA, The World Factbook, Colombia, 22.05.2024, <https://www.cia.gov/the-world-factbook/countries/colombia/>

obszarów wiejskich. Ostatnią inicjatywą pokojową było sześciomiesięczne zawieszenie broni z ELN, zawarte w 2023 r. ^{[36][37]}

Mimo podejmowanych wysiłków, niektóre ugrupowania zbrojne nadal dopuszczają się aktów przemocy. Aktualnie do głównych zbrojnych grup działających w Kolumbii należą: wspomniana wcześniej ELN, odłamy byłych członków FARC, a także **Clan del Golfo**. ^[38]

Clan del Golfo, znany jest również jako Gaitanistyczne Siły Samoobrony Kolumbii (hiszp. **Autodefensas Gaitanistas de Colombia, AGC**), a wcześniej nazywany **Los Urabeños** i **Clan Úsuga**. Jest to obecnie największy kartel narkotykowy w kraju. Oprócz handlu narkotykami Clan del Golfo zajmuje się także nielegalnym wydobyciem minerałów^[39] i wymuszeniami oraz jest odpowiedzialny za liczne morderstwa i wysiedlenia. Jego siedziba znajduje się w regionie **Urabá** w **Antioquia**. Oddziały tej grupy są obecne jednak w co najmniej 20 departamentach Kolumbii. Są aktywne także wzdłuż wybrzeża Karaibów, w mieście Medellín oraz w departamentach takich jak Chocó, La Guajira, Valle del Cauca Bolívar, Antioquia, César, Kordoba i Norte de Santander. ^{[40][41][42]}

Terenem działania odłamów **FARC**, które nie zaakceptowały porozumienia, jest w szczególności południowa część kraju i Równiny Wschodnie, tereny położone w pobliżu granicy z Wenezuelą oraz południowo-zachodnie departamenty: **Cauca, Valle del Cauca i Nariño**, a także zachodnie departamenty: **Chocó i Antioquia**.^[43] Aktualnie, według ACLED, w Kolumbii działa kilkadziesiąt różnych odłamów FARC.^[44] W przeciwieństwie do wcześniejszej jednorodnej struktury FARC, grupy zbrojne złożone z byłych członków FARC działają obecnie jako koalicja frakcji ze zmiennymi sojuszami, w ramach której różni przywódcy koordynują działania w oparciu o swoje interesy handlowe. Grupy te zajmują się obecnie głównie uprawą koki, handlem narkotykami, nielegalnym wydobywaniem minerałów i wymuszeniami. Grupy zbrojne złożone z byłych członków FARC zawierały w przeszłości sojusze z innymi grupami przestępczymi, m.in. z ELN, czy AGC. ^[45]

Główne bastiony **ELN** znajdują się w departamentach: **Chocó** w północno-zachodniej części kraju, **Norte de Santander** na północnym wschodzie kraju i **Arauca** na wschodzie kraju. Kontrolują część handlu narkotykami, przemytu i wymuszeń. W mniejszym stopniu **ELN** jest obecne również w departamentach: **Antioquia, Bolívar, Cauca, Valle del Cauca, Nariño i Vichada**. Departamenty te odgrywają kluczową rolę w uprawach koki,

³⁶ CIA, The World Factbook, Colombia, 22.05.2024, <https://www.cia.gov/the-world-factbook/countries/colombia/>

³⁷ AP News, Violence intensifies in southwest Colombia as FARC holdout group attacks police and military, 21.05.2024, <https://apnews.com/article/colombia-rebels-violence-farcemc-220e719762ca2d87823596b2778d43f3>

³⁸ ACLED, Armed Groups in Colombia, <https://ACLEDData.com/knowledge-base/ACLED-methodology-for-coding-political-armed-groups-in-colombia/>

³⁹ Kolumbia jest pierwszym na kontynencie producentem platyny i drugim producentem złota. Wydobywa się także duże ilości srebra, niklu, żelaza i miedzi. Kraj ten jest również największym światowym dostawcą szmaragdów. Travel Planet, Gospodarka Kolumbii, <https://www.travelplanet.pl/przewodnik/kolumbia/gospodarka.html>

⁴⁰ Wikipedia, Clan del Golfo, https://en.wikipedia.org/wiki/Clan_del_Golfo

⁴¹ Insight Crime, Gaitanistas – Gulf Clan, 05.12.2024, <https://insightcrime.org/colombia-organized-crime-news/urabenos-profile/>

⁴² ACLED, Armed Groups in Colombia, <https://ACLEDData.com/knowledge-base/ACLED-methodology-for-coding-political-armed-groups-in-colombia/>

⁴³ Insight Crime, FARC, 23.11.2023, <https://insightcrime.org/colombia-organized-crime-news/farc-profile/>

⁴⁴ ACLED, Colombia, 01.01.01.2022-31.03.2024, <https://ACLEDData.com/dashboard/#/dashboard>

⁴⁵ Insight Crime, Ex-FARC Mafia, 11.03.2024, <https://insightcrime.org/colombia-organized-crime-news/ex-farc-mafia/>

produkcji kokainy i jako korytarze transgraniczne prowadzące do Ekwadoru i Wenezueli.^[46]

Chociaż podpisanie zawieszenia broni w 2016 r. ograniczyło przemoc między wojskiem a nielegalnymi grupami zbrojnymi, wzrosła liczba przestępstw takich jak porwania, wymuszenia i werbowanie dzieci.^[47]

Armia używa do walki dywizji sił specjalnych, sił szybkiego reagowania (**hiszp. Fuerza de Despliegue Rápido, FUDRA**). Niektóre dywizje mogą być wyposażone w specjalne grupy zadaniowe do zwalczania porwań, produkcji i handlu narkotykami lub przeznaczone do operacji miejskich.^[48] Policja krajowa współpracuje z armią przeciwko nielegalnym grupom zbrojnym i posiada różnorodne siły wyspecjalizowane, w tym jednostki komandosów, jednostki szybkiego reagowania, antyterrorystyczne, antynarkotkowe, zmotoryzowane i przeciwdziałające zamieszkom (**hiszp. Escuadron Móvil Antidisturbios, ESMAD**).^[49] Wojsko i policja Kolumbii przeprowadza operacje w regionach, w których aktywne są ugrupowania zbrojne, gdzie dochodzi do starć pomiędzy stronami konfliktu.^[50]

W Kolumbii dochodzi jednak również do starć pomiędzy poszczególnymi grupami zbrojnymi. Grupy dysydentów FARC i ELN walczą o kontrolę nad transgranicznymi szlakami przemytu broni i narkotyków, o korytarze transportowe. Gdy ELN rozszerzyła swoją działalność na Antioquię, Bolívar i Chocó, pojawiły się również napięcia między ww. grupą a Clan del Golfo. Odnotowano także starcia pomiędzy poszczególnymi odłami FARC, walczącymi między sobą o dominację terytorialną.^{[51][52]}

Według danych ACLED, w 2022 r. doszło w Kolumbii do ok. 4 700 różnego rodzaju incydentów naruszenia bezpieczeństwa, w których śmierć poniosły 2 294 osoby (funkcjonariusze służb bezpieczeństwa, bojownicy i cywile), w 2023 r. – doszło do 5 584 zdarzeń, w których życie straciło 1 940 osób (funkcjonariuszy służb bezpieczeństwa, bojowników i cywili), a w pierwszym kwartale 2024 r. – 1 122, w wyniku których zginęło 438 osób (funkcjonariuszy służb bezpieczeństwa, bojowników i cywili).^[53]

USTAWODAWSTWO SPECJALNE

Brak jest informacji wskazujących na to, by w Kolumbii obowiązywało obecnie ustawodawstwo specjalne typu: stan wojenny, operacja specjalna, godzina policyjna itp.^[54]

---

⁴⁶ Insight Crime, ELN, 28.03.2017, <https://insightcrime.org/colombia-organized-crime-news/eln-profile/>

⁴⁷ AP News, Violence intensifies in southwest Colombia as FARC holdout group attacks police and military, 21.05.2024, <https://apnews.com/article/colombia-rebels-violence-farcemc-220e719762ca2d87823596b2778d43f3>

⁴⁸ CIA, The World Factbook, Colombia, 22.05.2024, <https://www.cia.gov/the-world-factbook/countries/colombia/>

⁴⁹ CIA, The World Factbook, Colombia, 22.05.2024, <https://www.cia.gov/the-world-factbook/countries/colombia/>

⁵⁰ ACLED, Colombia, Military Forces of Colombia, 01.01.2022-31.03.2024, <https://ACLEDData.com/dashboard/#/dashboard>

⁵¹ ACLED, Armed Groups in Colombia, <https://ACLEDData.com/knowledge-base/ACLED-methodology-for-coding-political-armed-groups-in-colombia/>

⁵² ACLED, Colombia, 01.01.01.2022-31.03.2024, <https://ACLEDData.com/dashboard/#/dashboard>

⁵³ ACLED, Colombia, 01.01.01.2022-31.03.2024, <https://ACLEDData.com/dashboard/#/dashboard>

⁵⁴ UK Foreign and Commonwealth Office, Foreign Travel Advice – Colombia, 18.04.2024, <https://www.gov.uk/foreign-travel-advice/colombia>

SYTUACJA LUDNOŚCI CYWILNEJ

Według danych ACLED, w 2022 r. w Kolumbii w różnego rodzaju incydentach naruszenia bezpieczeństwa, śmierć poniosło 1 660 cywilów, z kolei w 2023 r. odnotowano 1 418 ofiar cywilnych, zaś w pierwszym kwartale 2024 r. – odnotowano śmierć 350 osób cywilnych. ^[55]

W całym okresie – od 2022 do 31 marca 2024 r. – najbardziej niebezpiecznym regionem była **Cauca**. Tam też śmierć poniosło najwięcej cywilów – 683 (od początku 2022 r. do 31 marca 2024 r.). W **Antioquia** w tym samym okresie zginęło 472 cywilów, w **Norte de Santander** – 285, natomiast w **Valle de Cauca** – 266. Większość cywilów – 2 710 z ogólnej liczby 3 428 (odnotowanych od początku 2022 r. do 31 marca 2024 r.) – zginęła w wyniku ataków dokonanych przez niezidentyfikowane ugrupowania zbrojne (2 710 ofiar z 3 428). Wśród ofiar znaleźli się członkowie ludności plemiennej, lokalni liderzy, członkowie rywalizujących grup, ludzie oskarżeni o kradzieże, czy używanie narkotyków, ale również osoby przypadkowe (w tym dzieci). ^[56]

Większość aktów przemocy ma miejsce na terenach wiejskich, natomiast stolica kraju, Bogota pozostaje stosunkowo bezpiecznym miejscem. ^[57]

Mapa. Regiony największego ryzyka dla ludności cywilnej w okresie: 01.04.2023-31.03.2024, na podstawie danych ACLED ^[58]

⁵⁵ ACLED, Colombia, Civilians (Colombia), 01.01.2022-31.03.2024, <https://ACLEDData.com/dashboard/#/dashboard>

⁵⁶ ACLED, Colombia, Civilians (Colombia), 01.01.2022-31.03.2024, <https://ACLEDData.com/dashboard/#/dashboard>

⁵⁷ ACLED, Colombia, Civilians (Colombia), 01.01.2022-31.03.2024, <https://ACLEDData.com/dashboard/#/dashboard>

⁵⁸ Opracowanie własne WIKP, na podstawie danych ACLED i OpenStreetMap

Prowincja (admin1)	Liczba zdarzeń	Liczba ofiar
Cauca	345	272
Antioquia	254	212
Norte de Santander	181	103
Bolivar	109	81
Putumayo	65	79
Narino	99	78
Valle del Cauca	93	74
Choco	81	72
Arauca	124	55
Magdalena	46	46
Cesar	57	44
Huila	44	44
La Guajira	47	33
Caqueta	34	32
Atlantico	46	24
Santander	49	24
Sucre	25	21
Cordoba	37	18
Meta	25	17
Tolima	30	17
Suma	1895	1391

Tabela. Regiony największego ryzyka dla ludności cywilnej w okresie: 01.04.2023-31.03.2024, na podstawie danych ACLED ^[59]

ZAGROŻENIA DLA CYWILÓW ZWIĄZANE Z KONFLIKTEM ZBROJNYM

DZIAŁANIA WOJENNE

W dniu 21 października 2023 r. wenezuelskie siły bezpieczeństwa przeprowadziły atak powietrzny na tereny przygraniczne. W wyniku ww. działań jedna osoba zginęła (oraz ranne zostało jedno dziecko) w Tibu (Norte de Santander). ^[60]

DZIAŁANIA PARTYZANCKIE

Na terenach działań nielegalnych oddziałów zbrojnych ludność cywilna bywa ofiarą punktowych ataków ze strony walczących stron, w których każdorazowo ginie niewielka ilość osób. Wśród ustalonych sprawców najczęściej o ataki na cywilów oskarżane są bojówki **Clan del Golfo**, różne frakcje **FARC** oraz **ELN**. ^[61]

⁵⁹ Opracowanie własne WIKP, na podstawie danych ACLED

⁶⁰ ACLED, Colombia, Civilians (Colombia), 01.01.2022-31.03.2024, <https://ACLEDdata.com/dashboard/#/dashboard>

⁶¹ Wikipedia, National Liberation Army (Colombia), [https://en.wikipedia.org/wiki/National_Liberation_Armey_\(Colombia\)](https://en.wikipedia.org/wiki/National_Liberation_Armey_(Colombia))

W okresie od stycznia 2022 r. do końca marca 2024 r. z rąk bojówek FARC i ELN zginęło 267 osób cywilnych, które m.in. należały do rdzennej ludności, było lokalnymi liderami, członkami ich rodzin, biznesmenami, ale także przypadkowymi ofiarami (incydenty związane z ostrzałem pojazdów, w tym autobusu szkolnego). Odnotowano również m.in. zabójstwa dzieci uprzednio zwerbowanych przez ugrupowania zbrojne, które zdołały jednak zbiec oraz osób uzależnionych od narkotyków. ^[62]

Przykładowo w dniu 18 maja 2022 r. 5 osób zostało zabitych przez bojowników z FARC w El Plateado (Cauca). Dnia 17 kwietnia 2022 r. członkowie ELN ostrzelali samochód na drodze łączącej Puerto Rondón z Santo Domingo zabijając 4 osoby. W dniu 8 maja 2022 r. w Novita (Choca) znaleziono ciała 4 osób porwanych kilka dni wcześniej przez członków ELN. 7 sierpnia 2022 r. dysydenci z FARC zabili 3 osoby w Uribe (Cauca). Dnia 28 sierpnia 2022 r. z rąk ELN zginęły 3 osoby w Caldono (Cauca). Również 3 osoby zostały zabite w dniu 9 października 2022 r. w Parraga (Cauca). O zabójstwo oskarżeni zostali dysydenci z FARC. 18 listopada 2022 r. członkowie ELN zamordowali 3 osoby w Cucuta (Norte de Santander). 14 maja 2023 r. w Buena Esperanza ELN zabiło 3 osoby w El Palmar i Los Mangos. 12 lutego 2024 r. 4 osoby zginęły z rąk dysydentów FARC w Piamonte (Cauca). Podobnych zdarzeń, w trakcie których z rąk ugrupowań militarnych życie traciło po kilka, lub jedna osoba było od początku 2022 r. do końca pierwszego kwartału 2024 r. znacznie więcej. ^[63]

Członkowie nielegalnych oddziałów zbrojnych przeprowadzają samosądy, zastraszają miejscową ludność, próbują wymusić haracze, często jednak motywy ataków ze skutkiem śmiertelnym pozostają nieustalone. ^[64] Nielegalne grupy zbrojne prowadzą przymusowy werbunek do oddziałów i dopuszczają się przemocy seksualnej wobec kobiet mieszkających na danym obszarze. Niekiedy próbują wygnać lokalną ludność rdzenną lub afro-amerykańską i pozbawić ją dostępu do zasobów, w tym w szczególności do ziemi. ^[65]

DZIAŁANIA ODWETOWE

Na terenie Kolumbii nie są obecnie prowadzone działania kolumbijskich sił zbrojnych, wymierzone celowo w ludność cywilną, jednakże 28 marca 2022 r. 11 osób zginęło w kontrowersyjnej operacji wojskowej w **El Remanso** w stanie Putumayo (południowa Kolumbia). Według oświadczeń armii, w trakcie operacji przestrzegano międzynarodowego prawa humanitarnego. W jej wyniku zginęło czterech cywilów, lecz celem operacji byli członkowie grupy paramilitarnej **Comandos de Frontera**. ^{[66][67]}

⁶² ACLED, Colombia, Civilians (Colombia), FARC, ELN, 01.01.2022-31.03.2024, <https://ACLEDData.com/dashboard/#/dashboard>

⁶³ ACLED, Colombia, Civilians (Colombia), 01.01.01.2022-31.03.2024, <https://ACLEDData.com/dashboard/#/dashboard>

⁶⁴ Wikipedia, National Liberation Army (Colombia), [https://en.wikipedia.org/wiki/National_Liberation_Army_\(Colombia\)](https://en.wikipedia.org/wiki/National_Liberation_Army_(Colombia))

⁶⁵ ReliefWeb, ACAPS Risk Report: Colombia - Escalation of armed violence in Cauca (07 December 2023), 07.12.2023, https://reliefweb.int/attachments/a0e5617f-8a15-43b6-b0a9-462f06414198/20231207_ACAPS_Colombia_analysis_hub_risk_report_escalation_of_armed_violence_in_Cauca.pdf

⁶⁶ HRW, Colombia, Events of 2022, <https://www.hrw.org/world-report/2023/country-chapters/colombia>

⁶⁷ Wikipedia, National Liberation Army (Colombia), [https://en.wikipedia.org/wiki/National_Liberation_Army_\(Colombia\)](https://en.wikipedia.org/wiki/National_Liberation_Army_(Colombia))

W 2023 r. odnotowano dwa przypadki śmierci cywilów wynikające z działań prowadzonych przez siły zbrojne Kolumbii. W pierwszym kwartale 2024 r. nie odnotowano tego typu zdarzeń. ^[68]

SYTUACJA HUMANITARNA W STREFACH KONFLIKTU ZBROJNEGO

Sytuacja humanitarna. Szacuje, że w 2024 r. pomocy humanitarnej w Kolumbii będzie potrzebować 8,3 mln osób, w tym około 2,9 mln wenezuelskich migrantów i uchodźców przebywających w tym kraju. Powtarzające się klęski żywiołowe, wewnętrzny konflikt zbrojny, ciągły napływ wenezuelskich migrantów i uchodźców oraz powrót prawie miliona Kolumbijczyków z Wenezueli w ostatnich latach nadwyrężyły lokalne służby w Kolumbii i pogorszyły sytuację w zakresie dostępu do żywności, wody, opieki medycznej, infrastruktury sanitarnej, źródeł utrzymania, czy schronienia, zarówno na obszarach wiejskich, jak i miejskich. ^[69]

Inne czynniki mające wpływ na sytuację humanitarną. Na terenie Kolumbii odnotowano pojedyncze przypadki eksplozji min i niewybuchów, będących pozostałością konfliktu. Często ofiarami tego typu zdarzeń są rolnicy uprawiający ziemię. ^[70]

ZAGROŻENIA DLA CYWILÓW NIEZWIĄZANE Z KONFLIKTEM ZBROJNYM

TERRORYZM

Działające w Kolumbii nielegalne organizacje zbrojne dopuszczają się zamachów bombowych, których ofiarami bywają również cywile. Głównym celem ataków są jednak zawsze obiekty należące do wojska lub policji. Trudno w takiej sytuacji jednoznacznie stwierdzić, by te zdarzenia nie były związane z konfliktem zbrojnym. Tym niemniej noszą znamiona działań terrorystycznych. Dla przykładu, 26 marca 2022 r. w wyniku eksplozji ładunku wybuchowego podłożonego przez jeden z odłamów FARC przed komisariatem policji w Bogocie, zginęło 2 dzieci, a 39 innych osób zostało rannych. Dnia 20 września 2023 r. dysydenci z FARC zdetonowali w pobliżu posterunku policji w Timba (Cauca) ładunek wybuchowy. W wyniku zdarzenia zginęło 2 cywilów. W 2024 r. nie odnotowano tego typu zdarzeń. ^[71]

POZAPRAWNE EGZEKUCJE, UPROWADZENIA, POGROMY

Pozaprawne zabójstwa. W Kolumbii dochodzi do pozaprawnych zabójstw, zarówno za strony niezidentyfikowanych grup, dysydentów z FARC, członków ELN, grup przestępczych (Clan del Golfo), wenezuelskiego gangu „Tren de Aragua” i in., jak również funkcjonariuszy służb bezpieczeństwa. ^[72]

---

⁶⁸ ACLED, Colombia, Civilians (Colombia), Military Forces of Colombia, 01.01.01.2022-31.03.2024, <https://ACLEDData.com/dashboard/#/dashboard>

⁶⁹ USAID, Colombia, <https://www.usaid.gov/humanitarian-assistance/colombia>

⁷⁰ Wikipedia, National Liberation Army (Colombia), [https://en.wikipedia.org/wiki/National_Liberation_Army_\(Colombia\)](https://en.wikipedia.org/wiki/National_Liberation_Army_(Colombia))

⁷¹ US Department of State, Country Report on Terrorism 2022 - Chapter 1 - Colombia, 30.11.2023, <https://www.ecoi.net/en/document/2101550.html>

⁷² ACLED, Colombia, 01.01.01.2022-31.03.2024, <https://ACLEDData.com/dashboard/#/dashboard>

Pozaprawne uprowadzenia. W Kolumbii dochodzi także do porwań, w tym krótkotrwałych uprowadzeń oportunistycznych, mających na celu wyłudzenie od zaatakowanych pieniędzy. Ofiary mogą być wybierane losowo i przetrzymywane, podczas gdy przestępcy opróżniają ich konta bankowe przy użyciu skradzionych kart płatniczych. Większość przypadków w dużych miastach dotyczy ofiar, które zostały porwane przy użyciu taksówek przywołanych na ulicy. Zdarzają się przypadki, że osoby stawiające opór porywaczom są zabijane lub ranione. ^{[73][74]}

PRZEMOC STOSOWANA W TRAKCIE DEMONSTRACJI I PROTESTÓW

Publiczne protesty i wydarzenia, które przyciągają duże grupy ludzi, mogą mieć gwałtowny przebieg. Powszechne są również strajki. Protestujący lub grupy przestępcze mogą instalować blokady na drogach, szczególnie na obszarach wiejskich. ^[75] Jednakże, ww. wydarzenia mają na ogół mimo wszystko pokojowy charakter i nie prowadzą do ofiar wśród ich uczestników. ^[76]

W ostatnim czasie do protestów w Kolumbii doszło w czerwcu 2023 r., kiedy tysiące antyrządowych demonstrantów przemarszerowało przez główne miasta Kolumbii, aby zaprotestować przeciwko reformom gospodarczym i społecznym, forsowanym przez rząd lewicowego prezydenta Gustavo Petro. Protesty pokojowe miały również miejsce w Medellin, Cali, Barranquilla i Bucaramanga. ^{[77][78][79]}

PRZESTĘPCZOŚĆ ZORGANIZOWANA

W Kolumbii aktywnie działają struktury powiązane z przestępczością zorganizowaną. W Kolumbii działają uzbrojone gangi nazywane po hiszpańsku „BACRIM”. Grupy te są zaangażowane w handel narkotykami, wymuszenia, porwania i rabunki. ^[80] Nielegalne ugrupowania zbrojne i inne grupy przestępcze są także odpowiedzialne za inne poważne przestępstwa, w tym pranie brudnych pieniędzy i prostytucję. ^[81]

Kolumbia jest zarówno źródłem, jak i krajem docelowym handlu ludźmi. Handlarze ludźmi działają w ramach ustalonych sieci przestępczości zorganizowanej i nielegalnych grup zbrojnych. Osoby zaangażowane w ten proceder zajmują się przemytem kobiet do Azji i działają w Internecie. Sytuacja pogorszyła się wraz z kryzysem w Wenezueli, kiedy miliony Wenezuelczyków zaczęło opuszczać swój kraj. Małe dzieci i nastolatki są szczególnie narażone na praktyki przemytu ludzi

⁷³ UK Foreign and Commonwealth Office, Foreign Travel Advice – Colombia, 18.04.2024, <https://www.gov.uk/foreign-travel-advice/colombia>

⁷⁴ Department of Foreign Affairs and Trade, Colombia, 05.04.2024, <https://www.smartraveller.gov.au/destinations/americas/colombia>

⁷⁵ UK Foreign and Commonwealth Office, Foreign Travel Advice – Colombia, 18.04.2024, <https://www.gov.uk/foreign-travel-advice/colombia>

⁷⁶ Wikipedia, National Liberation Army (Colombia), [https://en.wikipedia.org/wiki/National_Liberation_Armey_\(Colombia\)](https://en.wikipedia.org/wiki/National_Liberation_Armey_(Colombia))

⁷⁷ Reuters, Thousands march in Colombia against Petro's reforms, 21.06.2023, <https://www.reuters.com/world/americas/thousands-march-colombia-against-petros-reforms-2023-06-20/>

⁷⁸ AP, Thousands take to the streets in Colombia to protest leftist government's reforms, 20.06.2023, <https://apnews.com/article/colombia-president-petro-protest-reforms-9958d37f5d18df971cf76f896f3e98a6>

⁷⁹ US News, Thousands Take to the Streets in Colombia to Protest Leftist Government's Reforms. 20.06.2023, <https://www.usnews.com/news/world/articles/2023-06-20/thousands-take-to-the-streets-in-colombia-to-protest-leftist-governments-reforms>

⁸⁰ Department of Foreign Affairs and Trade, Colombia, 05.04.2024, <https://www.smartraveller.gov.au/destinations/americas/colombia>

⁸¹ UK Foreign and Commonwealth Office, Foreign Travel Advice – Colombia, 18.04.2024, <https://www.gov.uk/foreign-travel-advice/colombia>

i pracy przymusowej w Kolumbii. Mężczyźni są wykorzystywani w kopalniach oraz w miejscach uprawy liści koki i produkcji kokainy, podczas gdy kobiety są wykorzystywane seksualnie. Podmioty przestępcze przemycają przez kraj także obywatele państw Afryki, Azji, a także Haiti, Ekwadoru i Kuby. Istnieją doniesienia, że również podmioty państwowe czerpią korzyści z handlu ludźmi. ^[82]

Trwający konflikt z grupami zbrojnymi uczynił z Kolumbii kraj docelowy nielegalnie zdobytej broni. Załamanie gospodarcze Wenezueli doprowadziło również do przekierowania rosnącej ilości broni z armii w ręce kolumbijskich przestępców. Broń palna jest najczęstszą bronią używaną w kraju w przypadku popełnianych morderstw, które często mają związek z wojnami narkotykowymi. ^[83]

Kolumbia jest największym na świecie producentem kokainy, która jest przemycana na rynki Ameryki Północnej, Europy i Azji, a także w obrębie regionu. W kraju tym produkowane są także konopie indyjskie. Po Stanach Zjednoczonych i Paragwaju, Kolumbia jest krajem o największej liczbie konfiskat konopi indyjskich. Kolumbijski handel heroiną, choć mniejszy niż handel kokainą, nadal generuje znaczne dochody dla krajowych organizacji zajmujących się handlem ludźmi i ma negatywny wpływ na społeczeństwo. Klany przestępcze w Cali prowadzą handel i zaopatrują rynki w USA, we współpracy z meksykańskimi kartelami. Handlarze narkotyków płacą rdzennym społecznościom za ekstrakcję maku, który z zyskiem sprzedają w Cali i Bogocie. Chociaż policja poczyniła pewne postępy w konfiskacie heroiny, większość jej nadal przemycana jest tranzytem przez kraj. ^[84]

Dodatkowo w Kolumbii powszechne są rabunki i kradzieże, niejednokrotnie z użyciem broni. Najbardziej niebezpieczne są pod tym względem duże miasta – Bogota, Medellin, Cali oraz rejon wybrzeża karaibskiego. Kradzieżom może towarzyszyć przemoc. Istnieją doniesienia, że przestępcy w Kolumbii używają narkotyków, aby obezwładnić swoje ofiary. ^{[85][86]}

Nielegalne grupy zbrojne, kartele narkotykowe i gangi przestępcze działają we wszystkich departamentach, w których uprawia się, przetwarza lub transportuje kokę (departamenty: **Nariño, Cauca, Putumayo, Caquetá, Meta, Guaviare, region Catatumbo w departamencie Norte de Santander, północna część Antioquia i południowa część Bolivar**). Ryzyko z tym związane jest szczególnie wysokie na obszarach wiejskich w pobliżu granic z Panamą, Wenezuelą i Ekwadorem, w Parque Nacional Natural de La Macarena w Departamencie Meta oraz miastach portowych Buenaventura w departamencie Valle de Cauca, Turbo w departamencie Antioquia i Tumaco w departamencie Nariño. ^[87]

Wśród grup przestępczych działających w Kolumbii wyróżnia się pochodzący z Wenezueli gang o nazwie „**Tren de Aragua**” (pociąg Aragua). Ww. organizacja jest zamieszana w przestępstwa takie jak handel ludźmi, w tym m.in. w celu

⁸² Global Organized Crime Index, Colombia, <https://ocindex.net/country/colombia>

⁸³ Global Organized Crime Index, Colombia, <https://ocindex.net/country/colombia>

⁸⁴ Global Organized Crime Index, Colombia, <https://ocindex.net/country/colombia>

⁸⁵ Department of Foreign Affairs and Trade, Colombia, 05.04.2024, <https://www.smartraveller.gov.au/destinations/americas/colombia>

⁸⁶ UK Foreign and Commonwealth Office, Foreign Travel Advice – Colombia, 18.04.2024, <https://www.gov.uk/foreign-travel-advice/colombia>

⁸⁷ UK Foreign and Commonwealth Office, Foreign Travel Advice – Colombia, 18.04.2024, <https://www.gov.uk/foreign-travel-advice/colombia>

wykorzystywania seksualnego, oraz handel narkotykami. (por. opracowanie WIKP nr DPU-WIKP-424/331/2023, z dnia 30.11.2023) ^{[88][89]}

PRAWNE I PRAKTYCZNE ASPEKTY DOTYCZĄCE ZMIANY MIEJSCA POBYTU

PRZEPISY REGULUJĄCE SWOBODĘ PRZEMIESZCZANIA SIĘ

Prawo Kolumbii przewiduje wolność przemieszczania się wewnętrznego, podróży zagranicznych, emigracji i repatriacji. Rząd na ogół przestrzega tych praw, choć zdarzają się wyjątki. Operacje wojskowe i brak bezpieczeństwa na niektórych obszarach wiejskich ograniczają swobodę przemieszczania się ludności. ^[90]

Ugrupowania zbrojne ograniczają ludności swobodę poruszania się poprzez nakładanie swego rodzaju nieformalnych lockdownów, w tym organizację blokad dróg, ogłaszanie godziny policyjnej, zaminowywanie terenów, utrzymywanie posterunków kontrolnych na obszarach, gdzie nadal prowadzona jest nielegalna uprawa roślin i handel narkotykami. ^[91] Wiele ludzi nie ma wtedy dostępu do żywności, służby zdrowia, a dzieci nie mogą uczęszczać do szkół. W 2022 r. przypadki ograniczania swobody poruszania dotknęły ponad 2,6 mln osób. W ciągu pierwszych trzech miesięcy 2023 r. około 18 000 osób musiało pozostawać w swoich domach. Dotyczy to zwłaszcza wiejskich społeczności w departamentach Choco i Cauca. ^[92]

MIGRACJE WEWNĘTRZNE

W Kolumbii regularna migracja odbywa się do regionów głównych miast oraz miejsc, gdzie działa turystyka lub przemysł wydobywczy. ^[93] Od 2010 roku na obszarach wiejskich zamieszkuje coraz mniej osób. Z kolei liczba ludności miejskiej ogromnie wzrosła – z 38,3% w 1950 r. do 75,5% w 2018 r. ^{[94][95]}

Szybkiej urbanizacji w Kolumbii towarzyszy pojawienie się nieformalnych osad. Są one zlokalizowane głównie poza głównymi obszarami gmin, ale wiele z nich znajduje się również w ich obrębie. W całej Kolumbii istnieje 1517 zgłoszonych nieformalnych osiedli, a ponad 60% z nich koncentruje się w 6 miastach (Bogota, Bucaramanga, Cali, Medellín, Neiva, Villavicencio). Nieformalne osiedla stanowią około jednej czwartej

---

⁸⁸ El Pais, Tren de Aragua, the Venezuelan criminal gang spreading terror from Chile to Colombia, 29.06.2023, <https://english.elpais.com/international/2023-06-29/tren-de-aragua-the-venezuelan-criminal-gang-spreading-terror-from-chile-to-colombia.html>

⁸⁹ ACLED, Colombia, 01.01.01.2022-31.03.2024, <https://ACLEDData.com/dashboard/#/dashboard>

⁹⁰ US Department of State, 2023 Country Report on Human Rights Practices: Colombia, 23.04.2024, <https://www.ecoi.net/en/document/2107648.html>

⁹¹ Integral human Development, Country Profiles, Colombia, <https://migrants-refugees.va/country-profile/colombia/>

⁹² NRC, 5 things you should know about confinement in Colombia, 05.06.2023, <https://www.nrc.no/perspectives/2023/5-things-you-should-know-about-confinement-in-colombia/>

⁹³ Integral human Development, Country Profiles, Colombia, <https://migrants-refugees.va/country-profile/colombia/>

⁹⁴ OECD Library, Assessment and recommendations Strong and fast urbanisation in Colombia, <https://www.oecd-ilibrary.org/sites/10367354-en/index.html?itemId=/content/component/10367354-en>

⁹⁵ Urbanet, Urbanisation in Colombia, <https://www.urbanet.info/infographics-urbanisation-colombia/>

powierzchni zabudowanej kolumbijskich miast i są domem dla prawie 5 milionów ludzi. ^{[96][97]}

W przypadku Kolumbii, trudno rozdzielić migracje spontaniczne od przymusowych, ze względu na masową skalę przesiedleń.

WEWNĘTRZNI UCHODźCY

Od ponad kilkudziesięciu lat Kolumbia jest krajem o największej liczbie przesiedleń wewnętrznych na świecie, ze względu na trwające konflikty i przemoc. Pomimo faktu, że w 2016 r. rząd podpisał porozumienie pokojowe z Rewolucyjnymi Siłami Zbrojnymi Kolumbii (FARC), nadal istnieje wiele problemów związanych z odszkodowaniami dla ofiar, zwrotem gruntów itp. Ponadto kłeski żywiolowe, jak również zakupy gruntów na dużą skalę pod projekty deweloperskie, w dalszym ciągu powodują wewnętrzne przesiedlenia w kraju. ^[98]

Liczba wewnętrznie przesiedlonych osób w Kolumbii wynosi 6,9 mln, co stanowi jedną z największych populacji przesiedlonych osób na świecie. Są to osoby zarejestrowane przez rząd jako ofiary konfliktu od 1985 r. Od podpisania porozumienia pokojowego w 2016 r. doszło do ponad 1 mln nowych przesiedleń – w tym ponad 288 000 zarejestrowano w 2022 r. i ponad 163 000 w 2023 r. ^[99] Ponad 80% przesiedlonych stanowi: ludność rdzenna (45%) oraz pochodzenia afrykańskiego (41%). ^[100]

Jakkolwiek Kolumbia to kraj posiadający rozwinięte ustawodawstwo w zakresie problemu wewnętrznych przesiedleń, istnieje jednak wyraźna rozbieżność pomiędzy tym, co stanowi prawo, a tym, co jest wdrażane na poziomie regionalnym i lokalnym. Niemniej jednak UNHCR podejmuje wysiłki mające na celu wspieranie społeczności dotkniętych konfliktem oraz udzielania im pomocy na rzecz powrotu oraz relokacji. ^[101]

Jak wspomniano wcześniej, wpływ środowiska naturalnego również odgrywa dużą rolę w sytuacji uchodźców wewnętrznych. Kolumbia ma czwarty najwyższy wskaźnik wylesiania na świecie, a znaczna część tych obszarów to miejsca, z których pochodzą IDPs. W przypadku IDPs mieszkających na obszarach miejskich, UNHCR i krajowe organizacje pozarządowe dążyły do legalizacji nieformalnych osiedli. Pomogło to zapewnić lepszy dostęp do usług rządowych, energii i urządzeń sanitarnych, a także zmniejszyć stygmatyzację związaną z brakiem tytułu prawnego do lokalu mieszkalnego. Ponadto liczne organizacje międzynarodowe i lokalne działają na rzecz reintegracji, rozwiązania konfliktu, edukacji oraz zaufania instytucjonalnego. ^[102]

---

⁹⁶ OECD Library, Assessment and recommendations Strong and fast urbanisation in Colombia, <https://www.oecd-ilibrary.org/sites/10367354-en/index.html?itemId=/content/component/10367354-en>

⁹⁷ Urbanet, Urbanisation in Colombia, <https://www.urbanet.info/infographics-urbanisation-colombia/>

⁹⁸ Integral human Development, Country Profiles, Colombia, <https://migrants-refugees.va/country-profile/colombia/>

⁹⁹ UNHCR, Colombia situation, <https://data.unhcr.org/en/country/col>

¹⁰⁰ UNHCR, Monitoring of Humanitarian Emergencies/Colombia; Large-Group Internal Displacement and Confinements (January to July 2023), 16.11.2023, <https://www.ecoi.net/en/file/local/2100948/UNHCR+Monitoring+of+Emergencies+January+to+July+2023.pdf>

¹⁰¹ UNHCR, Colombia, <https://reporting.unhcr.org/operational/operations/colombia>

¹⁰² The Borgen Project, 9 fact about IDP's in Colombia, <https://borgenproject.org/idps-in-colombia/>

UCHODŹCY W KRAJACH SĄSIEDNICH

Uchodźcy. Obecna w Kolumbii przemoc oraz pogarszająca się sytuacja w zakresie bezpieczeństwa na południowych obszarach przygranicznych, powoduje napływ uchodźców z tego kraju do północnych prowincji Ekwadoru. ^[103]

W 2022 r. co najmniej 3 100 Kolumbijczyków szukało ochrony w Ekwadorze. W kraju tym przebywa około 74 000 uchodźców, co stanowi jedną z największych populacji w obu Amerykach. 96% z nich to Kolumbijczycy uciekający przed wewnętrznym konfliktem w swoim kraju. ^[104]

Migranci. Emigracja z Kolumbii na dużą skalę rozpoczęła się w połowie XX wieku, z powodu braku pracy i możliwości ekonomicznych oraz konfliktu zbrojnego. Głównymi krajami docelowymi dla Kolumbijczyków były początkowo Wenezuela, Stany Zjednoczone i Ekwador w późnych latach 60-tych i wczesnych 70-tych. ^[105]

Pod koniec lat 90-tych XX wieku, wraz z rozwojem konfliktu zbrojnego, Hiszpania i inne kraje europejskie również stały się popularnymi celami podróży dla Kolumbijczyków. Ostatnio ograniczenia imigracyjne w tych krajach, zachęciły Kolumbijczyków do przenoszenia się do innych krajów Ameryki Południowej, takich jak np. Chile. Obecnie Kolumbia pozostaje krajem emigracji i największym krajem wysyłającym migrantów w Ameryce Południowej. ^[106]

PODSUMOWANIE

Od lat sześćdziesiątych XX w. w Kolumbii toczy się konflikt zbrojny między siłami zbrojnymi Kolumbii a nielegalnymi organizacjami zbrojnymi, w tym przede wszystkim **Rewolucyjnymi Siłami Zbrojnymi Kolumbii** (hiszp. **Fuerzas Armadas Revolucionarias de Colombia – Ejército del Pueblo – FARC**) oraz **Armią Wyzwolenia Narodowego** (hiszp. **Ejército de Liberación Nacional – ELN**). Od podpisania w 2016 r. porozumienia pokojowego z FARC, skala działań zbrojnych zmniejszyła się, jednak część oddziałów pozostaje nadal aktywna.

Najmniej bezpiecznymi regionami kraju są przede wszystkim: **Cauca**, **Antioquia** oraz **Norte de Santander**.

Na terenach działań ww. nielegalnych oddziałów zbrojnych i grup przestępczych nie dochodzi do masowych ataków na ludność cywilną, jednak odnotowuje się liczne, punktowe ataki, w których każdorazowo ginie niewielka ilość osób. W większości przypadków sprawcy ataków pozostają niezidentyfikowani, a niekiedy okoliczności wskazują na kryminalne motywy zdarzeń.

Liczba wewnętrznie przesiedlonych osób w Kolumbii wynosi 6,9 mln, co stanowi jedną z największych populacji przesiedlonych osób na świecie. Są to osoby zarejestrowane przez rząd jako ofiary konfliktu od 1985 r. Od podpisania

---

¹⁰³ UNHCR, Colombia situation, 2-23, <https://reporting.unhcr.org/operational/situations/colombia-situation>

¹⁰⁴ European Commission, Ecuador: supporting Colombians leaving war and abuse, https://civil-protection-humanitarian-aid.ec.europa.eu/news-stories/stories/ecuador-supporting-colombians-leaving-war-and-abuse_en

¹⁰⁵ Integral human Development, Country Profiles, Colombia, <https://migrants-refugees.va/country-profile/colombia/>

¹⁰⁶ MPI, Carvajal D., As Colombia Emerges from Decades of War, Migration Challenges Mount, 13.04.2017

porozumienia pokojowego w 2016 r. doszło do ponad 1 mln nowych przesiedleń, w tym ponad 288 000 zarejestrowano w 2022 r. i ponad 163 000 w 2023 r.

Podejmowane są wysiłki mające na celu wspieranie społeczności dotkniętych konfliktem oraz udzielania im pomocy na rzecz powrotu oraz relokacji. Dodatkowo, na obszarach miejskich doszło do legalizacji nieformalnych osiedli zamieszkiwanych przez osoby wewnętrznie przesiedlone. Pomogło to zapewnić lepszy dostęp do usług rządowych, energii i urzędzeń sanitarnych, a także zmniejszyć stygmatyzację związaną z brakiem tytułu prawnego do lokalu mieszkalnego. Ponadto liczne organizacje międzynarodowe i lokalne działają na rzecz reintegracji, rozwiązania konfliktu, edukacji oraz zaufania instytucjonalnego.

Kolumbia należy do krajów, w których kara śmierci nie jest orzekana i wykonywana.

ZASTRZEŻENIE

Niniejsze opracowanie tematyczne zostało przygotowane przez Wydział Informacji o Krajach Pochodzenia Urzędu do Spraw Cudzoziemców na potrzeby prowadzenia postępowań w sprawach o udzielenie ochrony międzynarodowej na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

Opracowanie na temat sytuacji bezpieczeństwa może być pomocne w szczególności w sprawach rozpatrywanych w oparciu o [art. 15 pkt. 3](#) oraz [art. 18 pkt. 1. Ustawy o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium RP z dn. 13 czerwca 2003 z późn. zmianami](#).

Treść opracowania nie przesądza jednak o wyniku decyzji w indywidualnym postępowaniu administracyjnym, gdyż zawsze brana jest pod uwagę całość zgromadzonego materiału dowodowego i indywidualny charakter sprawy.

Informacje zamieszczone w niniejszym opracowaniu pochodzą w większości z publicznie dostępnych źródeł. Zostały one zebrane i opracowane przy zachowaniu zasady neutralności i obiektywizmu, a także z dołożeniem najwyższej staranności – tak, by odzwierciedlały aktualny w chwili publikacji opracowania stan wiedzy na prezentowany temat, a także pochodziły z różnych źródeł.

Terminologia użyta w niniejszym opracowaniu nie jest terminologią prawniczą. Określenia takie jak „prześladowanie”, „dyskryminacja”, „konflikt” itp. używane mogą być, za materiałami źródłowymi, w znaczeniu potocznym i nie są tożsame z definicjami podanymi w ustawie z dnia 13 czerwca 2003 r. o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

Niniejsze opracowanie zawiera wyłącznie informacje, poglądy i opinie prezentowane przez autorów materiałów źródłowych. Oświadczenia i oceny zawarte w niniejszym opracowaniu nie są i nie mogą być uważane za oświadczenia i oceny własne Urzędu do Spraw Cudzoziemców. Niniejsze opracowanie nie jest także i nie może być uważane za jakąkolwiek deklarację polityczną polskich władz.

Urząd do Spraw Cudzoziemców nie ponosi odpowiedzialności prawnej za publikowane w opracowaniu treści ani nie jest zobowiązany do publikacji jego aktualizacji, a także nie ponosi odpowiedzialności za sposób wykorzystania udostępnionych informacji.

Informujemy, że autorskie prawa majątkowe do niniejszego opracowania, w tym prawo do jego rozpowszechniania i publicznego udostępniania w Internecie, przysługują wyłącznie Urzędowi do Spraw Cudzoziemców (adres: ul. Koszykowa 16, 00-564 Warszawa; NIP: 5262548316; REGON: 017315012).

BIBLIOGRAFIA

---

1. ACLED, Colombia, 01.01.01.2022-31.03.2024, <https://ACLEDdata.com/dashboard///dashboard>
2. Amnesty International (AI), Death Sentences and Executions 2022, 05.2023, <https://www.ecoi.net/en/document/2091962.html>
3. AP, Thousands take to the streets in Colombia to protest leftist government's reforms, 20.06.2023, <https://apnews.com/article/colombia-president-petro-protest-reforms-9958d37f5d18df971cf76f896f3e98a6>
4. CIA, The World Factbook, Colombia, 22.05.2024, <https://www.cia.gov/the-world-factbook/countries/colombia/>
5. Department of Foreign Affairs and Trade, Colombia, 05.04.2024, <https://www.smartraveller.gov.au/destinations/americas/colombia>
6. El Pais, Tren de Aragua, the Venezuelan criminal gang spreading terror from Chile to Colombia, 29.06.2023, <https://english.elpais.com/international/2023-06-29/tren-de-aragua-the-venezuelan-criminal-gang-spreading-terror-from-chile-to-colombia.html>
7. European Commission, Ecuador: supporting Colombians leaving war and abuse, https://civil-protection-humanitarian-aid.ec.europa.eu/news-stories/stories/ecuador-supporting-colombians-leaving-war-and-abuse_en
8. Global Organized Crime Index, Colombia, <https://ocindex.net/country/colombia>
9. HRW, Colombia, Events of 2022, <https://www.hrw.org/world-report/2023/country-chapters/colombia>
10. Insight Crime, ELN, 28.03.2017, <https://insightcrime.org/colombia-organized-crime-news/eln-profile/>
11. Insight Crime, FARC, 23.11.2023, <https://insightcrime.org/colombia-organized-crime-news/farc-profile/>
12. Insight Crime, Gaitanistas – Gulf Clan, 05.12.2024, <https://insightcrime.org/colombia-organized-crime-news/urabenos-profile/>
13. Integral human Development, Country Profiles, Colombia, <https://migrants-refugees.va/country-profile/colombia/>
14. Kolumbia online, Wyniki wyborów do kolumbijskiego rządu, 14.03.2022, <https://kolumbia.online/pl/wyniki-wyborow-do-kolumbijskiego-rzadu-2022/>
15. Konflikty.pl, FARC zmienia profil działania, 12.01.2012, <https://www.konflikty.pl/aktualnosci/wiadomosci/farc-zmienia-profil-dzialania/>
16. MPI, Carvajal D., As Colombia Emerges from Decades of War, Migration Challenges Mount, 13.04.2017

17. NRC, 5 things you should know about confinement in Colombia, 05.06.2023, <https://www.nrc.no/perspectives/2023/5-things-you-should-know-about-confinement-in-colombia/>
18. OECD Library, Assessment and recommendations Strong and fast urbanisation in Colombia, <https://www.oecd-ilibrary.org/sites/10367354-en/index.html?itemId=/content/component/10367354-en>
19. PWN, Kolumbia Ustrój polityczny, <https://encyklopedia.pwn.pl/haslo/Kolumbia-Ustroj-polityczny;4574513.html>
20. ReliefWeb, ACAPS Risk Report: Colombia - Escalation of armed violence in Cauca (07 December 2023), 07.12.2023, https://reliefweb.int/attachments/a0e5617f-8a15-43b6-b0a9-462f06414198/20231207_ACAPS_Colombia_analysis_hub_risk_report_escalation_of_armed_violence_in_Cauca.pdf
21. Reuters, Colombia could restart bombing campaigns against armed groups - gov't, 20.02.2024, <https://www.reuters.com/world/americas/colombia-could-restart-bombing-campaigns-against-armed-groups-govt-2024-02-20/>
22. Reuters, Thousands march in Colombia against Petro's reforms, 21.06.2023, <https://www.reuters.com/world/americas/thousands-march-colombia-against-petros-reforms-2023-06-20/>
23. Rzeczpospolita.pl, Były członek lewicowej partyzantki nowym prezydentem Kolumbii, 20.06.2022, <https://www.rp.pl/polityka/art36533401-byly-czlonek-lewicowej-partyzantki-nowym-prezydentem-kolumbii>
24. The Borgen Project, 9 fact about IDP's in Colombia, <https://borgenproject.org/idps-in-colombia/>
25. UK Foreign and Commonwealth Office, Foreign Travel Advice – Colombia, 18.04.2024, <https://www.gov.uk/foreign-travel-advice/colombia>
26. UNHCR, Colombia situation, 2-23, <https://reporting.unhcr.org/operational/situations/colombia-situation>
27. UNHCR, Colombia situation, <https://data.unhcr.org/en/country/col>
28. UNHCR, Monitoring of Humanitarian Emergencies/Colombia; Large-Group Internal Displacement and Confinements (January to July 2023), 16.11.2023, <https://www.ecoi.net/en/file/local/2100948/UNHCR+Monitoring+of+Emergencies+January+to+July+2023.pdf>
29. Urbanet, Urbanisation in Colombia, <https://www.urbanet.info/infographics-urbanisation-colombia/>
30. US Department of State, 2023 Country Report on Human Rights Practices: Colombia, 23.04.2024, <https://www.ecoi.net/en/document/2107648.html>
31. US Department of State, Country Report on Terrorism 2022 - Chapter 1 - Colombia, 30.11.2023, <https://www.ecoi.net/en/document/2101550.html>

32. US News, Thousands Take to the Streets in Colombia to Protest Leftist Government's Reforms. 20.06.2023,
<https://www.usnews.com/news/world/articles/2023-06-20/thousands-take-to-the-streets-in-colombia-to-protest-leftist-governments-reforms>
33. USAID, Colombia, <https://www.usaid.gov/humanitarian-assistance/colombia>
34. Wikimedia Commons, Colombia, administrative divisions,
https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Colombia_administrative_divisions_-_et_-_colored_%28%2Bbox%29.svg
35. Wikipedia, Clan del Golfo, https://en.wikipedia.org/wiki/Clan_del_Golfo
36. Wikipedia, National Liberation Army (Colombia),
[https://en.wikipedia.org/wiki/National_Liberation_Armey_\(Colombia\)](https://en.wikipedia.org/wiki/National_Liberation_Armey_(Colombia))